

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Starea învățământului în comitatul Hunedoarei.

II.

Ceice au pricinuit starea de lucruri de astăzi din comitatul românesc al Hunedoarei, cu privire la învățământul public, starea zugrăvită atât de bine de Dr. A. Micu în broșura, cu care ne-am ocupat în numărul trecut al ziarului nostru, sunt domni inspectorii regești de școli Dénés Károly din Deva și Benkő András din Brad. Pentru că fiind mare comitatul Hunedoarei, guvernul a aflat de bine să-i dea doi inspectorii de școli, ca se poată lucra cât mai bine și mai cu succes la împiedecarea învățământului public și la nimicirea școalelor românești din acest comitat.

Al doilea inspector de școli, cu sediul în Brad, e mai tânăr în rang, va avea deci mai puține merite patriotice, izvorâte din persecutarea școalei românești; la cel dintâi însă, care-și are locuința în Deva, și e deja de cinci ani în funcția aceasta, meritele s'au îngrămădit atât de mult, încât însuși domnul inspector a simțit necesitatea de a se lăuda cu ele, într-o foaie din Deva, pe care el însuși o redactează, arătând într'un articol chilometric cum a făcut el, ca „dintr'o lovitură să dispară din comitatul Hunedoarei școalele cotețe și învățătorii țărani”...

La aceste laude proprii, autorul broșurii cu care ne ocupăm, răspunde următoarele:

.... „Credem, că unele afirmațiuni cuprinse în articol, nu pot rămâne fără răspuns special. Tonul în care scrie dl inspector de la Deva despre comitatul, care i-s'a dat spre îngrijire și cultivare, e atât de insolent, încât în alte țări un slujbaș care-și bate în acest chip joc de cei dați în grija lui, și-ar fi luat de mult răspăt. A numi „barbarie” o stare de lucruri pe care ai creat-o cu pre-

meditare, sau pe care ai tolerat-o, deși erai dator s'o ajuti, aceasta e o procedură, care face foarte puțină cinste fostului slovac, care acum e inspectorul ungur al unui comitat românesc.

Dar să luăm pe rând momentele mai însemnate din articol.

1. „Starea comitatului înapoiată”. Această stare nu se poate îndrepta însă prin școli ungurești, cum crede dl Dénés, ci printr'o altă măsură, pe care domnia lui, dacă ar fi pedagog, ar putea-o ști foarte ușor. A spus-o atât de frumos acel mare iubitor al țărănimii, care a fost I. H. Pestalozzi, cel mai mare pedagog al tuturor timpurilor. „Generațiunea aceasta nu se va putea schimba și nu se va putea îndrepta, decât dacă va fi ridicată înfelește, prin o cultură și prin o conducere în consonanță cu natura ei, la destinațiunea sa cetățenească, făcând din ea aceea ce trebuie în adevăr să fie în lumea aceasta”. (Lienhard und Gertrud, pag. 452). Și mai departe zice Pestalozzi: „Dă-i poporului ceea ce e în el însuși; învie în el ceea ce în-sus posedă, aprinde-i umanitatea, care e în el însuși”.

Dacă dl Dénés ar fi un ucenic al lui Pestalozzi, și-ar fi dat seama, că Românii din comitatul Hunedoarei pot fi oameni de omenie și cetățeni credincioși și fără a fi siliți să umble la școli ungurești, și că, pentru a putea ajunge la un anumit grad de cultură, trebuiesc educați tocmai conform spiritului lor, în școlile lor, cu elementele disponibile ale culturii lor, chiar dacă acestea n'ar fi deocamdată atât de înaintate. Ceea ce încearcă însă dl Dénés prin măsurile luate de dsa, nu mai e educație și cultură, ci e barbarie. Pestalozzi a avut de a face cu împrejurări și mai rele decât dl Dénés, dar nu vei găsi nici în scrisul lui, nici în faptele lui, acea barbarie violentă, pe care o întâlnești la inspectorul de la Deva. Imbinarea în acest chip a școalei cu politica e ceva cu desăvârșire antinatural, și

nu poate duce decât la scârbirea tuturor oamenilor de bine. Un inspector ar trebui să trezească în oameni însuflețire pentru scopurile frumoase, iar nu să-i descurajeze, cum i-a descurajat dsa pe toți preoții și învățătorii noștri și pe întreg poporul care, înhăitat, ca un cerb de câtră vânători, astăzi e în adevăr pe panta unei barbarii regretabile. Sau crede dl Dénés, că dsa o să poată face singur ceea ce ar putea să facă cei trei sute de preoți și cei peste o sută de învățători, cari azi sunt în mare parte desolați în urma acțiunii dsale atât de anti-pedagogice și anticreștine? Rău poate să facă ori și cine, dsa însă e chemat să facă bine, iar binele nu se poate realiza cu ură și cu răutate păgă-nească.

2. „Poporul român nu se poate cultiva din forțele proprii” — zice dl Dénés. Durere, în cele mai multe părți al comitatului Hunedoarei, Românii, în urma vitregității timpurilor și a relei administrații de astăzi nu sunt în stare să-și susție singuri școalele lor confesionale. Dar de aici ce urmează? Ca să strici începuturile făcute de însuși poporul, în conformitate cu trebuințele lui de până acum? Dl Dénés așa a procedat. În loc să fi făcut ceea ce au făcut toți inspectorii cu conștiință, așadar în loc să fi exoperat dela stat ajutorul necesar pentru aceste școli, dsa le-a închis pe 135 din ele, și a început apoi să clădească din nou, cu cheltuieli enorme, școale tot de pe spatele bieților noștri oameni, școli cari sunt contrare sufletului poporului și cari, deci, nu-l vor putea educa.

3. Dl Dénés recunoaște, că trebuie făcut tot posibilul, ca marele comitat al Hunedoarei să înceteze a mai da contingentul de 79% analfabeți și recunoaște și aceea, că statul nu e în stare să jertfească atâta, încât să facă pretutindenea școli de stat. De aici în mod logic urmează însă, ca statul să nu-și puie ca problemă ridicarea câtorva școli de stat,

sau comunale, căci prin aceasta ar „ajuta” numai câteva sate, ci să caute să ajute cu anumite sume toate școlile confesionale, cari sunt și mai iubite de popor, și cari vor contribui în măsură și mai mare la reducerea marelui număr de analfabeți.

4. Mai departe se sperie dl Dénés de grozav de multele absenții și crede, că acest rău se poate sana prin măsuri polițiale. Dar cu ce drag să se ducă copilul la școala ungurească, unde nu învață nimic din ceea ce i-ar face plăcere și ceea ce ar înțelege? Mai bine îi e lui pe câmp și prin pădure, la păscut de vite. Acolo, „sus la munte, la isvor” se simte cel puțin liber și în apropierea naturii, care-i e atât de dragă Românului! Iar să ajute statul școlile confesionale existente, ca să ajungă în ordine, și ian să facă dl Dénés inspectia școlilor pe baze pedagogice, dând învățătorilor îndrumări frumoase, nu cum să-i tâmpească pe copii cu limba maghiară, ci cum să purceadă tață de copii, ca să le trezească dragostea de carte — și atunci să vedem, dacă ar sta copiii mai bucuroși cu vitele sau s'ar duce la școală, unde ar învăța, jucându-se, toate lucrurile bune și frumoase!

5. Zice dl Dénés, că școlile românești pe cari le-a închis, au fost ca niște „cotețe”. Protestăm împotriva unor astfel de calificative și întrebăm pe dl Dénés, dacă între școalele de stat și comunale din comitatul Hunedoarei, și din alte comitate, nu sunt sumedenie de școli mai rele decum erau ale noastre? Pentru caracterizarea bunei credințe de care e condus dl Dénés în acest punct, ajunge să amintim, că însuși dsa lucrează de o vreme încoace într'acolo, ca „cotețele” noastre difcultate să li se dea cu chirie școlilor comunale organizate în locul școalelor noastre. Cazuri de acestea sunt o grămadă. Amintesc numai școlile din Lăpușul inferior și superior, Almașul mic și Mada, pe cari autoritățile administrative, după ce le-au închis, ca

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Traista cu povești istorice a lui P. Broștean. Ed. librăriei Nicolae I. Ciurecu, Brașov, 1891, Pretul 25 cr. (50 fl.)

Conține 6 povestiri. Prima e: „Răsunarea lui Traian Șoimul”.

Anul 1843. Satul Văleni, din Banat. Bravul „codrean” (gonaci) Traian Șoimul are o nevastă frumoasă. Mulți umblă, pentru frumusețea ei, după ea. Între aceștia și pândarul, Solomon Baltă, superiorul lui Șoimul. Neputând-o scoate la capăt cu buna, Baltă începe contra lui Șoimul cu denunțările mincinoase, cari prind. Iar Șoimul pătește rușinea de a fi bătut în public, după obiceiurile vremurilor. Pentru astea și lăurește răsunarea. Nu mai merge acasă. Urma Mărioarei, nevasta lui, încă se perde. La câțiva ani i se vestește lui Baltă, că un strein umblă la vânat prin munți. Iese încă cu doi, să-l prindă. Șoimul, căci el era streinul, pușcă pe Baltă și dispăre iară.

Pe Șoimul îl mai aflăm abia în 1848 între „sereșanii” (călăreții) căpitanului de grănițeri Docan Virgi, în tabăra dela Slațina veche, după începerea revoluției. După ce la Rusceni, Românii îl atacă, Șoimul,

corporeal, conduce pe Docan până lângă Ruscari, apoi, lăsându-și calul, intră între „tirailori”. (trăgaci, „Pășker”). Asaltul e vitejesc, Ruscarii sunt cuceriti. După ce se roagă de iertare, Șoimul prinde pe judecătorul, care-l pedepsise trupește, și-i dă tot atâtea bete, câte căpătase și el. Apoi, răsunat pe deplin, își ia adio dela tovarăși și din nou se perde.

Povestirea e plăcută și destul de interesantă. Acțiunea dublă (pedepsirea lui Șoimul, episodul din revoluție) servește la întărirea caracterului românesc și la formarea conștiinței naționale. Și e mare lipsă de asta și azi. Căci nedreptățile suferite de Șoimul sunt nedreptăți, pe cari le suferă Românul de azi în altă formă, mult mai îndrăcită, iar răbdarea lui e mărginașă cu lașitatea. Toți trași-împinșii aduși de vânturi ne despoie și ne batjocoresc. Exemplul lui Șoimul numai întări ne poate. Răsunarea dublă a lui Șoimul, pușcă fiind în partea ei a doua în cadrele revoluției din 1848, face, ca povestirea aceasta să fie cetită bucuros de popor și de cărturari.

Prea multe cuvinte nefolosite de popor o fac însă nepotrivită pentru copiii de 6—12 ani. La o nouă ediție s'ar putea înlocui cu altele: „Valoarea locului în punct de vedere strategic era mai mult decât dubioasă”, „generală”, „dușman secular”, „consta”, „să se espună”, „pitoresc”, „nemijlocită”, „espuși”. „Cu comanda corpu-

lui de expedițiune se însărcina...”, „situațiunea locală a orașului”, „dispozițiune”, „necezare”, „a căștiga teren”, „postat”, „apelăm la simțul vostru de umanitate”, „respectarea averii”.

Tiparul e potrivit pentru cetitori de orice seamă. În școli streine, între împrejurările anormale de azi, n'ar suferi-o.

A doua povestire: „Căpitanul Jiumanca”.

Familia Jiumancanilor a fost o familie veche bănățeană, care s'a distins prin fapte alese românești.

În 2 Dec. 1805 căpitanul Ioan Jiumanca după lupta sângeroasă dela Austerlitz capătă porunca, să acopere — după înfrângerea osterei austro-ruse — retragerea acestei ostiri. După o rezistență vitejească el cade dimpreună cu compania sa de grănițeri din Banat în mâinile Francezilor, a căror atențiune a fost atrasă de limba prizonierilor. Jiumanca e dus înaintea lui Napoleon cel mare.

Reîntors acasă, Jiumanca se pune în serviciul ideilor nouă de libertate, pe cari vrea să le răspândească la poporul român. Organizează o răscălaș, dar e tradat și judecat la moarte. Jiumanca moare de mâna gădelui, dar liniștit în conștiință, că și-a făcut datorința de Român și că moartea lui de martir își va avea, cu vremea, roadele sale.

Povestirea e de natură didactică. Tinta ei e afirmarea continuității noastre în Dacia, dovedirea latinității noastre și îndrumarea politicii noastre pe căi mai întransigente. Jiumanca zice: „Sunt mândru, ca Român, printruică astăzi Românașii mei au dovedit ce pot face, dacă sunt conduși de un căpitan din sângele lor, chiar și într'o luptă pentru o cauză străină. Dacă ar avea să se lupte pentru cauza lor proprie, ce minuni ar mai putea ei să facă în eroismul lor!”

Vorbele și expresiunile mai puțin înțelese de popor sunt, din nenorocire, și aci prea multe: „scene”, „favorabilă”, „a se susține în pozițiunile ocupate”, „necultură semibarbară”, „scutul indoielnic (?) al creștinătății”, „profund de ocaziune”, „fizionomia”, „conștinționale”, „idei”, „ideia unității latine”, „națiunile cele mai culte și nobile din apus au desfășurat steagul tricolor al renașterii popoarelor, cu deviza: „simțăminte”, „voința generală”, „onorat”, „să organizăm lupta”, „necețități”, „a controla produsele”, „direcțiunea lor (a carelor) dedau o privilegiate extraordinară”, „picheturile militare luau direcțiunea”, „eroina conspirațiunii”, „conduct militar”, „seducerea poporului”, „profund de dreptul său”, „succes”.

Povestirea ar sta bine într'o bibliotecă pentru adulți, ori într'o bibliotecă de gimnaziu. Potrivită ar fi mai ales pentru tinerime.

necorăspunzătoare, le-au cerut, ca localuri pentru școalele comunale! In Chergeș, Popești și Birtin, după confesiunea n'ă vrut să le dea cu chirie comunelor, autoritățile administrative le-au luat cu forță! Pentru noi aceste edificii nu mai erau corăspunzătoare, iar pentru școli comunale sunt corăspunzătoare!! Așa se crește poporul spre cinste și moralitate!

6. Dl Dénés aduce preoției gr-or. o acuză dintre cele mai murdare. „O bună parte a preoției gr-or. a ajuns la convingerea, că e imposibil a mai împiedeca întărirea culturală a poporului, în împrejurările noastre politice de azi“. Cu alte cuvinte, preoția noastră în loc să caute să cultive poporul, ea îl ține intenționat în neștiință. Afle dl Dénés, că preoția noastră a fost totdeauna în fruntea mișcărilor culturale și, dacă se vor fi găsit în comitatul Hunedoarei și excepții, ele trebuie să fie creațiuni de-ale d-sale.

7. „Tradițiile glorioase ale trecutului unguresc... etc.“ Vă privesc. Noi ni-le avem pe ale noastre, pe cari le iubim. D-voastră, vi le aveți pe ale d-voastre, pe cari noi avem bunul simț de a le respecta și de a vorbi despre ele, când trebuie, în mod urban, iar nu în mod injurios, cum o faceți d-voastră, când vorbiți despre ale noastre. Dacă vreți să ne faci cu de-asi la să le iubim, veți răuși să produci numai tulburare în sufletele noastre, despre ceea ce te-ai putut convinge și până acum, stimat d-le inspector!

8. Românii privesc cu simpatie „ideea imperiului maghiar“. Oare acesta să fie cel mai suprem ideal al educației? Ce caraghioasă e concepția pedagogică a acestui inspector și ce ridicolă concepția lui politică! „Ideea imperiului maghiar!“ Ce sfinte vorbe în gura unui rene-gat, care a făcut carieră!

9. Un spin în ochii dlui Dénés e și gimnaziul nostru din Brad, a cărui acțiune vrea să o contrabalanseze cu tot prețul. De aceea i-a pus în coastă o școală civilă, în care se predă și limba latină, și de aceea influențează și guvernul, ca să-l împiedece cât poate în tendințele lui culturale. De 40 de ani se svârcolește această școală să se ridice la opt clase și să-și facă un local corăspunzător, dar guvernul o împiedecă sistematic, deși ar fi dator după legile țării să o ajute efectiv. E o adevărată tragedie culturală, că comitatul Hunedoarei, cu cei 330 000 locuitori Români ai lui, nici după frământări de aproape jumătate de secol, n'a ajuns să poată avea măcar

un singur liceu complet, — grație politicii anticulturale a conducătorilor acestui comitat.

10. Dl Dénés are un plan de acțiune mare, pe care însă nu-l des-copere, din motiv că ar fi un com-
mandant nebun acela, care și-ar spune pe față planurile sale dușma-nului. Iată mentalitatea unui om pus să ne îndrepte spre bine. Noi Românii, dușmanii ai lui Dénés, sau ai Ungurilor? Asta e ca și când s'ar plânge lupul în contra cârdului de miei, că aceștia i-ar fi dușmani și el nu vrea să le comunice lor „pla-nul de acțiune“ al lui. E regreta-bil, stimat d-le inspector, că d-ta ai astfel de idei despre aceia, peste cari ai fost pus să le porți de grije, să-i crești și să-i ajuti. Nu cred să mai fi spus vr'un inspector din lumea asta astfel de vorbe nesocotite. Din ele noi ne convingem, că dela d-ta comitatul nu poate aștepta nici un bine. Noilor conaționali ai d-tale se vede că le-ai făcut bine, înfînșând pe seama lor școli civile, — nouă însă de ce umbli să ne faci rău, după ce bine nu vrei să ne faci? Dacă nu vrei să ne ajuti, cel pu-
țin lasă-ne în pace, nu ne strica și ce avem. Adu-ți aminte de sf. Apos-tol Pavel, care a zis: „Toate imi sunt slobode, dar nu toate imi folo-sesc“. D-tale îți e cu putință să ne faci rău; dar ce-ți folosește su-fletului d-tale această?

Nu, d-le inspector, nu-ți suntem dușmani. Noi suntem dușmanii rău-lui și ai întunecului, pe cari am voi să-i biruim. Dacă, din întâm-plare d-ta ai fi aliat cu răul și cu întunerecul, atunci, da, atunci îți suntem dușmani, și ti-o spunem verde: nici n'o să scapi de urgia noastră! Dacă însă d-ta ești un slujbaş al adevărului, al binelui și al cinstei, în noi vei găsi destui to-varași cari să te ajute în opera d-tale bună, cinstită și dreaptă. Zilele d-tale sunt numărate, ale poporului nostru sunt nenumărate. D-ta o să te duci în mormânt, urmat de blestemele alor sute de mii, iar poporul nostru din comitatul Hunedoarei, care e una cu poporul nostru românesc de pretutindeni, n'o să moară, pen-trucă ascunde în el o energie cu-mulată de aproape două mii de ani. N'o să izbutesti d-ta cu școlile d-tale ungurești să faci din noi unguri, sau mai patrioți de cum suntem. Noi ne iubim țara și neamul, mai puternic decât ai dovedit că ești în stare d-ta să faci, — d-ta care te-ai lăpădat de neamul d-tale și care, ca și „vulpea bea-roă“ din poveste, ai vrea, ca și ai noștri să facă acelaș lucru!

Românii din Slatina s'au făcut romano-catolici și romano-catolici sunt ei până azi.

Povestirea are intenția de a explica romano-catolicismul Românilor din Slatina. In ea se ilustrează mai ales tradiționalul dinasticism al poporului român și simțul de omenie al țărânului nostru.

Pagubă, că perioadele prea lungi și prea multele cuvinte prea puțin populare o fac cam greoaie („maroderi“, „refugiu“, „seculare“, „stelierele“, „blocaje“, „ezisten-
tenței“, „invasiuni inimice“, „asediu“, „a capitula“, „asediu formal“, „mersuri for-
tate“, „a aranja“, „sufta“, „ocaziunea“, „re-zultatul“, „iritati“, „labirintul“, „organi-zare“, „fanatici“, „respectăm“, „seas“, „In-sufia“, „respect“, „vitregă“, „surprindeau“, „distingea“, „parte activă“, „escursiuni“, „promitându-se“, „siguritate“, „curios“, „a dispune“, „pericol“, „activă“, „mă opun“, „interesul“, „promit“, „îndreptățirea lupte-
lor noastre pentru existență“, „caracterul luptelor“, „just“, „proscripțiune decretată“, „combate“, „suspicțiune“, „cavalerie irre-gulară“, „indigeni“, „misiune“, „practica in-stituțiune“, „succese“).

Eroare de tipar: (pag. 69) „rurcești“ (pt. „turcești“).

Povestirea e numai pentru gimnaziști și adulți. (Va urma).

Ce cer Aromânii?

Cei trei profesori români, originari din Macedonia, cari au plecat în Europa pentru a face propagandă pentru autono-mia Macedoniei, domnii Murnu, Papahagi și Valaori, paralel cu acțiunea pe care o întreprind la guvernele statelor europene, — se adresează și publicului celui mare, pe calea presei, scriind când unul când altul dintre ei, articole interesante informativ în foile străine, despre felul cum ar trebui se procedeze diplomația europeană la re-gularea teritoriului care a aparținut până acuma Turciei, pentru a se vărsa act de dre-pate față de Aromâni. Astfel dl Papahagi a publicat mai zilele trecute un interesant articol în ziarul budapestan „Pester Lloyd“, în care se spuneau următoarele:

„Cercetând cu băgare de seamă stă-rile din Peninsula balcanică, trebuie să con-statăm, că toată lumea stă, poate prea mult supt înăurirea izbânzilor războinice ale statelor aliate și uită atât pricinile, cari au dat loc războiului, cât și urmările, ce neapărat vor eși din ele.

Pare a crede, că e gata delegată che-s-tia Macedoniei, care a dat atât de lucru puterilor. Își închipe lumea că s'a is-răvit cu Macedonia, fiind că statele balca-nice au pus stăpânire pe țeară. Uită mul-țimea de naționalități, cari locuiesc în a-ceastă provincie, și luptele sângeroase cari au bătut-o; trece cu vederea psihologia popoarelor balcanice și crede că, din data când Turcii au fost înfrânți în valea Var-darului și a Mariței, problema macedoneană, atât de complicată și de grea, s'a deslegat de la sine.

Privind însă lucrurile mai de-aproape, te încredințezi curând, că starea lucrurilor în Macedonia nu e de natură a asigura pa-
cea și ordinea.

E și firesc să nu le asigură, de oare-ce starea nouă de lucruri nu corespunde cu dorințele și tendințele elementelor locuitoare în acea provincie. Statele balcanice, pu-nând stăpânire pe Macedonia, și-au impli-nit ambiția, dar popoarele din Macedonia n'au primit această stăpânire cu entuziasm.

Locuitorii sunt de multe naționalități, deosebite prin rasă, religie și tendințe. Apoi unele din ele — Turcii, Albanezii, Românii și Israelii, ba chiar o parte din Grecii și Bulgarii — au motive serioase, de a-și privi viitorul cu teamă. În deosebi Românii sau „Cufolahii“ se văd acum amenințați în existența lor, din toate punctele de vedere, mai ales într-o cât e vorba de păstrarea naționalității lor.

Locuitorii „Cufolahii“ din Macedonia se pot socoti, fără exagerare, la 500 000 până la 600 mii. Sunt înprăștiți în cea mai mare parte a ținuturilor, pe cari au pus acum stăpânire statele balcanice. În apro-piere de Ianina, în ținutul Craferiei, lângă Salonic, sunt așezați în masse compacte. Aceste ținuturi le-au luat Grecii. În ținutul Monastirului, de asemenea: Sărbii au pus stăpânire aci. În număr foarte mare lo-cuiesc apoi Aromânii în Meglenia, pe care au ocupat-o Bulgarii.

Acest element era odinioară foarte numeros, căci stăpâna țeri întinse, cari purtau numele de Valahia. Dar și astăzi formează o parte însemnată din locuitori. Parte prin cultura lor, parte prin bogăție, parte prin priceperea în negustorie indu-strie și artă, au un loc cu totul deosebit.

Deși au fost nevoiți a se supune în-răuririi grecești, Aromânii s'au păstrat limba și conștiința națională. In cei din urmă patruzeci de ani, cu sprijinul moral și material al României, s'au silit a-și întări conștiința națională și a-și păstra însuși ile lor caracteristice. Au făcut numeroase școli de toate gradele, cum și instituții religioase — în ciuda piedecilor de tot felul ce le-a pus în cale propaganda grecească. Aromânii au avut mereu de luptat cu clerul grecesc, care vrea să-i ție supt epitropia elenismu-lui, cum și împotriva comitetelor și ban-de-lor teroriste, cari, pân în timpul din urmă, agita Macedonia în folosul ideii grecești.

In cei din urmă trei ani, din nainte de introducerea constituției în Turcia, aceste bande au măcelărit cu cruzime peste patru sute de fruntași dintre Aromâni, numai fiindcă nu voeau să fie Greci.

Și totuși, în ciuda acestei terori, în-trebuințată de propaganda grecească împo-triva lor, Aromânii au reușit nu numai a păstra instituțiile culturale naționale, ci spi-jiniți de România și de diplomația unor puteri, anume: de a Germaniei, Austro-Un-gariei și Italiei, ei capătă dela înalta Poartă iradeaua din 1905 Martie 21 prin care li s'a recunoscut oficial naționalitatea lor deosebită.

In restul articolului dl Papahagi arată care ar fi deslegarea potrivită și dreaptă a problemei.

In loc de a sfâșia Macedonia între Serbi, Bulgarii și Grecii, ea trebuie să se organizeze ca stat autonom, în care toate naționalită-

țile să se bucure în totul de îndreptățirea de-a se cultiva și desvolta potrivit caracte-rului național și religios.

Dsa arată, că împărțind Macedonia, în partea luată de un stat balcanic vor avea de suferit nu numai Românii, Turcii, Alba-nezii și Ovreii, dar chiar conaționali es-lor alalte state aliate. Bulgarii și Grecii ce-ar cădea supt Sărbii, fi-vor mulțumiți? De bună seama că vor suferi, că Aromânii și Alba-nezii, văzându-se siliți la desnaționalizare. De asemenea Serbii și Grecii cari ar cădea în partea Bulgarilor, putea-vor ei suferi să fie asupriți și desnaționalizați? Dar Serbii și Bulgarii cari vor ajunge supt stăpânirea Grecilor, fi-vor mulțumiți?

E de crezut, că Grecii, Serbii și Bul-garii, ajunși supt o stăpânire străină mai apăsătoare decât a Turcilor, și în ori ce caz cu tendință stăruitoare de a asimila naționalitățile cucerite, — e de crezut, zi-cem că vor răbda? Nu este sigur căaju-tați de conaționali din statul în care națio-nalitatea lor e domitoare, vor începe din nou luptele crude și sângeroase de nimicire?

Va să zică, nu numai Românii, dar înainte de toate acele naționalități, cari vor avea nenorocul de-a cădea supt stăpânire străină, vor turbura pacea și vor împiedeca dezvoltarea liniștită a statelor balcanice.

Europa s'a amestecat și a oprit sfă-șierea Albaniei, pe care statele balcanice o hotărâseră, condusă tocmai de conside-rații de acest fel. De ce să nu o împingă aceleași considerații la întemeierea unei Ma-cedonii autonome, sau chiar independente, în care toate naționalitățile să se poată dez-volta nestânjenite și să se bucure de ega-litatea cea mai desăvârșită?..

Acesta e cuprinsul articolului dom-nului Papahagi, publicat în „Pester Lloyd“, și cam acesta e și cuprinsul unui articol al dlui Valaori, publicat în ziarul „Zeit“ dela Viena. In articolele acestea, și în altele cari vor urma, e cuprinsă propunerea pe care o fac guvernelor din Europa cei trei domni profesori cu privire la Macedonia, pe seama căreia cer autonomie și indepen-dență. Dee carul, ca acțiunea lor se fie încoronată de succes, dar repetăm, că era bine, dacă pașii cari se fac acum, se făceau cel puțin cu trei luni mai înainte.

NOUTAȚI.

Conferențele Asociațiunii. Dumineca viitoare, între conferența d-șoarei Dr. Eleo-nora Lemény și a dlui Oct. C. Tășăuanu, va cânta la pian d-șoara An-cuța Voileanu și va ceta versuri d-șoara Ecaterina Pitiș. Inceputul conferențelor va fi fix la orele 5 p. m.

Dela „Fundatiunea pentru ajutorarea ziariștilor români“. In decursul lunilor Ianuarie și Februarie din a. c. fundatiunea ni s'a sporit cu următoarele contribuiri: 1. din răscompărările de felicitări cor. 1646 50, 2. din adaoșe la abonamentele „Gazetei Transilvaniei“ și alte contribuiri cor. 601 90, 3. de a redacția „Românului“ contribuiri diverse din Dec. 1912: cor. 430 10, 4. dela radacția „Drapelului“ deasemenea contri-buiri din Dec. 1912 60 — cor. 5. Contri-buirile protopopiatului gr. cat. român al Sibului: cor. 262 79, 6. Sume cvitate în „Solia Sator“ și „Telegraful Român“ 115 — cor. 7. Contribuiri diferite prin „Arde-leana“ 29 — cor. 8. dela Dl J. Vatașan, dir. penz, Brașov 100. — cor. 9. Dela dl adv. Dr. G. Garda Făget 80. — cor. 10. Dela balul tinerimii din Arad cor. 411 40, 11. Dela petrecerea din Sebeșul sâsesc 30. — Total cor. 3766 63. Cu 28 Februar e. c. starea fundatiunii, care la finea anului 1912 a fost de cor. 40388 23, este deci coroane 44154 94. Sibiu, la 2 Martie 1913. Epitro-pia fundatiională.

Broșură confiscată. In librăriile din Praga s'a confiscat o broșură apărută în Zürich sub titlul: „Der Tronerbe Oesterreichs und der Krieg.“ (Moștenitorul de tron austriac și războiul). In titlul broșurii este indicat ca autor „Austriacus“.

Excursiunea francezilor în Germania. Ziarul francez „Journal d'Allemagne“, care apare în Berlin, organizează în fiecare an mai multe excursiuni din Berlin la Paris pentru germani, iar din Paris la Berlin pentru francezi. In luna curentă se vor face din Paris două călătorii. Cea dintai durează din 1—8 Martie vor participa la excur-siune 350 de tineri industriași și neguțatori francezi, cari vor vizta Berlinul, vor merge la Potsdam, la Lipsca și în alte locuri. Al doilea grup de francezi are să plece în 23 Martie și va călători după aceeaș programă.

rimea noastră dela școli medii streine, știut fiind, cu câtă ură și cu câtă perversitate a adevărului se vorbește despre originea noastră prin școli streine. Erori de tipar: „sta-tului“, In loc de „statului“ (p. 24); țargul Timișorii e pus în Iulie, la „Sf. Andreu“ (nu: „Sf. Ilie“?).

A treia povestire: „Petrul Vancea“.

P. Vancea a fost un fel de căpitan de haiduci, care apăra pe Românii bănă-țeni în 1783, pe deoparte în contra horde-lor barbare turcești, ce năvăliau adeseori în Banatul timișan, pe de altă parte în con-tra jafurilor „maroderilor“ armatei impe-riale austriace, eșite să alunge pe Turci. Maroderii erau gunoii armatei, ei se ru-piau din oștirea regulată anume ca să pră-deze.

Intr-o expedițiune a Austriacilor în con-tra Turcilor marii duci de Toscana și cel de Lotaringia s'au rătat, cu ocaziunea unei vânătoare, și au ajuns în tabăra lui Vancea, pe al cărui cap pusesă preț chiar comandantul armatei imperiale. Vancea a tractat bine pe marii duci, apoi i-a condus — chiar și n brate, fiind ei oboșiți — la tabăra imperială. Din recunoștință gene-ralul comandant al oștirii imperiale orga-nizează trupa de plăteși a lui Vancea, cu me-nirea specială de a urmări pe maroderi și pe Turcii prădători. Iar în locul, unde au fost puși jos marii duci, s'a făcut o capelă romano-catolică, în urma cărei împrejurări

† **Arhimandritul Ghedeon Balmoș**, un dignitar marcant al bisericii gr.-ort. române din Bucovina, a decedat în Suceava. Odihnească în pace!

Jubileul de trei sute de ani al logaritmilor. În anul viitor se împlinesc trei sute de ani, de când s'a publicat în Edinburg prima lucrare matematică despre logaritmi scrisă de renumitul matematician englez *John Napier*. Academia regală de Edinburg, în ședința ținută săptămâna trecută, a decis ca din acest prilej să se organizeze în capitala Scoției un congres internațional de matematică, în care între altele se vor discuta cele mai nouă sisteme și teorii matematice.

Pretensiunile păgubiților. Vineri a fost ultima zi, în care s'au mai putut înainta cereri de despăgubire pentru cei rămași în viață dintre nenorocii vaporului *Titanic*. S'au prezentat, cum se deosebea din New York, 369 de persoane, care pretind cu totul opt milioane de dolari. Din Austria și Ungaria sunt 38 de oameni, cari cer cam un milion de dolari despăgubire pe urma catastrofei.

Grația țarului. În programa lungă a serbărilor dinastiei Romanov, punctul care va reda libertatea celor întemnițați, va desțepa desigur cea mai mare și cea mai sinceră bucurie în toată împărăția rusească. La porunca țarului, toate condamnările la moarte se schimbă în muncă silnică. Pe depele mai mici se casează sau se reduc considerabil. Astfel câteva sute de nenorociți, exilați în Siberia, sau înfundați în temnițele din Petersburg, au să fie puși în libertate. — Privitor la festivități se mai vestesc următoarele: Capitala Rusiei a votat, pentru eternizarea jubileului, o sumă de trei milioane cu scop de a se înființa spitale nouă. Nobilimea din Moscova va fi reprezentată la serbări prin o deputațiune alcătuită din două mii de persoane. Din celelalte părți ale imperiului s'au anunțat peste 20 mii de oaspeți.

Vizita agricultorilor din România. O întrunire a agricultorilor ținută Vineri în București a hotărât să trimită în Ungaria o deputațiune pentru a cerceta instituțiile economice moderne ale țării noastre. Venirea agricultorilor români se va face în April a. c. și va fi totodată un răspuns la vizita făcută de membrii reuniunii economice din Cluj, cari au cercetat în anul trecut așezămintele agricole ale României.

Obicei rău. În timpul mai nou un doctor englez s'a ocupat earăș cu obiceiul rău și primejdios al oamenilor de a umezi cu limba mărcile de scrisori. Doctorul a găsit pe coalele de mărci miriade de bacterii, între care unele nevinovate, dar altele foarte periculoase, ca bunăoară bacilii tuberculoși, tifosului șcl. Umezirea mărcilor ar trebui să se facă prin mijlocirea unui fluid antiseptic, și nici odată cu — limba.

Avis. Așa numita „*Marța mare*”, când de regula se aduc multe vite cornute în piața Sibiului, cade anul acesta pe 11 Martie n. Cei interesați se avisează despre aceasta.

Târg de vite în Sibiu. Târgul de vite cornute de prăsilă periodic, subvenționat de stat și de comitat, se va ține în Sibiu în 31 Martie și 1 Aprilie n. c. și va fi împreunat cu distribuire de premii și de diplome de laudă.

Eliminați. Scriu ziarele din capitală, că din gimnaziul superior evanghelic din Sopron au fost eliminați 9 elevi slovaci, din motivul că citeau cărți și ziare slovacești, ba aveau și o foaie proprie scrisă, și umblau și pe sate, ca să țină prelegeri poporului slovac. Într-adevăr mari crime, de cari să va îngrozi, când va auzi de ele și — *Scotus Viator*.

Onorarul medicului. Multimilionarul *Morgan*, consultând pe profesorul *Bastianelli* din Roma, a dat acestui medic un onorar de o sută de mii de lire.

Dramele lui Ibsen la cinematograful. Compania nordică de filme a făcut o învoială cu Dr. Sigurd Ibsen, fiul dramaturgului, cu scop ca în schimbul unei remunerațiuni însemnate să i se permită prelucrarea dramelor ibseniene pe seama cinematografului.

Festivități în Grecia. Mari pregătiri se fac în Atena, pentru a serbatori aniversarea de cincizeci de ani de domnie a regelui George. Festivitățile se vor începe în 31 Octomvrie 1913. În aceeași zi din 1863 principele Danemarcei a primit, în etate de 18 ani, tronul ce i s'a oferit cu învoirea Angliei, Franței și Rusiei. În șirul serbărilor dela toamnă se va inaugura și noul palat regal din Atena.

Din Cluj. Tinerimea română universitară din Cluj va ține o serată literară-muzicală Sâmbătă, în 8 Martie 1913, seara la 8 oare, în localul casei române (Unio 12). După serată urmează dans. Prețul de intrare 1 cor. de persoană.

Petrecere în Talmăcel. Tinerimea română din Talmăcel aranjează Duminecă în 9 Martie c. n. (la prinderea postului) o petrecere împreună cu cântări, declamări, teatru și joc. Inceputul la orele 7 seara. Venitul curat este destinat pentru trebuințele școlii gr.-ort. din loc. Invitări speciale nu se fac.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: Maria Gal n. Roșca, întru vecinica odihnă a fiului său Daniil, fost stud. în a 4-a gim. (Deș) 250 cor.; Nicolae Francu, sodal la cătuș, 20 bani, Simion Tincu, calfa de prăvălie, 1 cor.; nuntașii tinerilor căsătoriți Petru Marian, măestru pantofar, cu dsoara Elisaveta Badiu, nași fiind dl și dna Nic. Dubles, notar penz., la stăruința vornicului Ioan Imbăruș, exped. „Tel. Rom.” (nunta în ospătăria Simtion) 4 cor.; dna Maria Munteanu, protopopeasă (Agnita), în amintirea nepotei Viorica Debu, 1 cor. și Treboniu Almășescu, inginer reg. (Deva-Leutschau 250 cor.

Țăranii să se ferească de sămânțe rele de nutreț. Ploile neîntrerupte din vara și toamna anului trecut au avut de urmare, că sămânțele de nutreț în mare parte a lor nu au putut fi înmagazinate în stare bună și uscată, ci au încolțit încă pe holde. Din astfel de sămânțe apoi nu iese nimica, pentru că peste tot nu încolțesc semința și puținele cari încolțesc nu posed energia de a se desvolta. De multă vreme nu a fost un astfel de an, în care să se pună în vânzare atât de multe sămânțe de nutreț, rele, mestecate, și fără prospecte de a produce ceva, ca anul acesta. Economii noștri să ceară deci, la procurarea de astfel de semințe, garanții în scris dela vânzătorii lor, căci dacă nu fac așa pot să dea de pagube catastrofale pentru vitele lor. După cum suntem informați, va lua poziție și ministrul ungar de agricultură în chestia aceasta.

Economie.

Stărpirea insectelor stricacioase.

Amăsurat orândușilor din art. de lege 12 din 1894 despre agricultură și despre poliția de câmp, aducem spre știre tuturor și spre în tocmă urmare, că fie-care proprietar de pământ este îndatorat:

1. Să curețe înainte de a da pomii în muguri, dar cel mai târziu până la sfârșitul lui Martie, de omidele stricacioase, a-decă de cuibarele lor și de ouale de fluturi, toți pomii și tufșele din intravilane, din vii, din grădinile de pomi și de verdeturi (zarzavaturi). Omidele, cuibarele și ouale de fluturi, adunate au să se ardă și să se nimicească în mod potrivit, tot astfel să va urma și cu omidele stricacioase, cari să vor ivi mai târziu și cu gândacii de Mai, care să ivesc în masse.

2. Să bage de seamă mereu-mereu la merii și altui din grădini, din vii, din câmp și livezi și dacă află pe scoarța trunchiului, sau pe ramuri, scame albe lănoase, mai mari, sau mai mici, va să zică astfel de semne, cari arată, că pe pom se găsește așa zisul *păduche de sânge*, despre acest lucru să înștiințeze fără zăbavă magistratul, a-decă pe mai marii poliției de câmp, ca acesta să poată lua îndată măsurile de stărpire.

3. Să stărpiască toate cuibarele de *vespi*, ce le va găsi pe teritoriul său.

4. Să facă îndată arătare, dacă pe teritoriul orașului s'au ivit musca columbace, gândacul de răsaduri, lăcusta marocană sau italiană, vermele de grâu, muștele de Hessa, rociina și altele.

Ducerea la îndeplinire a acestor orândușii se controlează cu cea mai mare rigoare (strictetă) și băgându-se de samă, că ele au fost nesocotite, stărpirea acestor insecte se va face din oficiu pe cheltuiela proprietarilor, cari vor mai fi și pedepsiți, în înțelesul §-lui 95 lit. k, al legii amintite, cu sume de bani până la 100 cor. sau cu închisoare corăspunzătoare.

În înțelesul orândușilor vicecomitetului din 28 Dec. 1906 Nr. 11711/906, proprietarii de pământ se îndatorează să stărpescă fără amănare, dar cel mai târziu până la mijlocul lui Martie, omidele, și aceasta și pentru cuvântul, că după părerea celor pricepuți, omidele fac stricăciune încă de pe la sfârșitul lui Martie pomilor, și aceasta stricăciune se răspândește atât de repede, încât numai cu îndepărtarea cuibarelor ră-mase pe pom, nu se ajunge ținta dorită.

Punem la inima tuturor proprietarilor noștri de pretutindenea acestea orândușii. Sibiu, 27 Faur 1913.

Comitetul central al Reuniunii rom. agricole sibiene.

Pant. Lucuța,
prez. director.

Victor Tordășianu,
secretar.

Nu va fi grevă.

O telegramă primită astăzi din Budapesta ne vestește, că cei dela conducerea partidului social-democrat au luat hotărârea, să nu proclame de astădată greva generală, fiindcă momentul nu e tocmai potrivit pentru punerea ei în practică, cu prospecte bune. Ea va fi proclamată însă negreșit, atunci, când să va ivi necesitatea ei.

Cărți și reviste.

Luceafărul, revistă pentru literatură, artă și știință Nr. 4, 1913 a apărut cu următorul cuprins bogat și variat: Dr. M. Crăiniceanu, Noul asalt împotriva culturii românești. Ecaterina Pitiș, Drumuri (poezie). Z. Barsan, Sonet (poezie). G. Bogdan-Duică, Gîgore Alexandrescu. Din Gesundbrunnen, Cugătari. I. Agărbiceanu, Divorțul nenii Niculiță. Maria Cuntan, Pe drum spre casă (poezie). Octav Minar, Eminescu, Maiorescu, Iacob Negruz și Creangă. * * * Noul palat comunal din București. I. Agărbiceanu, Arhanghelii (roman). Dări de seamă: E. G. Gerhart Hauptmann: Atlantis. D. N. C. Almanahul Societății Scriitorilor români. Cronici: D. N. C.: Literatura și războiul. Insemnări: Ar fi bine... Michel. În fața evenimentelor externe. „Lumina Literară”. România și statele balcanice. Spicuri literare. — Posta redacției. — Bibliografie. 1. Iustrățiuni: Biserica „Sfânta Sofia” din Constantinopol, zidită de împăratul Iustinian în veacul al VI-lea. Vestitul „Turn alb” din Salonic. Odaia lui Creangă. (Interior). Noul palat comunal din București.

Cosinzeana. A apărut revista literară ilustrată săptămânală „*Cosinzeana*” Nr. 9 din 1913, cu următorul cuprins: Petronius: In clasa a treia... foileton. V. Stoica: Cantecele marinului, poezie. M. Berger — R. Negură: Cănele dlui Bonichon, schiță. Elena Farago: Schiță, poezie. Vilu: Ocoluri în tehnică. articol. Adrian Corbul: Viața la Paris. T. Murășanu: Neguri albe..., poezie. Lăzar-Ciura: Floarea Betuliei roman. Flori de-o zi: „Lumina literară”. T: O revistă a scriitorilor. F. N.: Sângele. Cărți primite la redacție. Scrisori dela redacție. Iustrății. Abonamentul e 12 coroane la an. Intre abonatiți cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului 25 bibliotecă la 10 cor.

Revista Teologică, nr. 3 din 1 Februarie 1913 cuprinde: Constatări dureroase, de Teodor Studitul. Chestiuni vitale: Ce va fi viața viitoare? după F. Thomas, de Dim. I. Cornilescu. Chemarea clerului, trad. de J. Beleuță. Predică la Dumineca lăsatului de brânză, de Pr. R. Platoș. Mișcarea literară, de P. M. și N. B. Cronică bisericească culturală, de N. Albu și N. B. Tipicul cultului religios, de Cantor. — Abonamentul 10 coroane pe an. Adresa: Dr. Nicolae Bălan, redactor și profesor seminarial, în Sibiu, strada Reissenfel nr. 11.

Beutura și urmările alcoolului, de Pavel Dirlea, inv. dir. Prelegere publică predată liber a doua zi de Crăciun 1912 în școala română, în prezența școlarilor, poporului și a inteligenței, din comuna Bo-roșineu. Arad, Tip. „Concordia”, 1913. Preț 30 fileri.

Românismul, revistă pentru politică națională, apare odată pe lună, sub redacțiunea dlor: Virgil Arion, Vasile Părvan și G. Bogdan-Duică. Cuprinsul numărului 1 din 1913: O interpelare, de V. Arion. Legea electorală în Ungaria, de G. Bogdan-Duică. Știri felurite din Ungaria și Ardeal, de Cronicarul. Lupta bisericească în Bucovina, de I. Nufăr. Știri felurite din Bucovina. (Chestiunea sârbească, de G. Bogdan-Duică. Austria, Slavismul sudic, Misiunea Hohenlohe. Anglia și Germania, de Dr. G. Frunză, Finlanda. Dări de seamă: politica externă a Austriei de A. Sternberg, de G. Bogdan-Duică. Descripția militară geografică a Rusiei de L. Schmidt, de E. Ionescu. — Abonamentul 10 lei pe an. Adresa: București, strada Italiană, 31. — Revista *Românismul* se prezintă cu o bogată informație și e vrednică să fie răspândită în cercuri cât mai largi.

Poșta ultimă.

Demobilizare.

Schimbul de scrisori între Monarhul nostru și Țarul Rusiei a avut de urmare îmbucurătorul fapt, că atât monarhia noastră, cât și Rusia, demobilizează și trimite acasă pe toți rezerviștii chemați sub arme pentru ridicarea la stare de războiu a trupelor dela graniță. La noi s'a început deja demobilizarea, iar în Rus'a se începe în 14 Martie n. c.

Dela dietă.

Vineri și Sâmbătă s'a discutat în dietă legea despre izlaurile neîmpărțite. A vorbit deputatul naționalist român Dr. S. C. Popp în contra §-lui 74 din această lege, vătămător pentru interesele țărâniei, cu argumente atât de puternice, încât guvernul s'a văzut silit să-l abandoneze. În lege s'au făcut unele modificări bune. Sâmbătă s'a mai votat legea despre amânarea executării legilor de dare, legea despre rămășagurile dela cursele de cai și legea despre modificarea legii de apă. Luni și Marti s'au discutat și votat legile referitoare la regularea salarelor învățătoresci. A vorbit deputatul naționalist român Vasile Damian, cerând, ca în școala limba de propunere să fie limba poporului, căci bună e numai instrucția făcută în limba copiilor. Legile au fost votate.

Legea electorală.

Eri, Marti, după încheierea discuției asupra legilor despre regularea salarelor învățătoresci s'a început discuția în dietă asupra proiectului de lege despre alegerea de deputați la dietă. În momentul acesta au intrat și deputații din opoziția unită maghiară în dietă. Erau 110 la număr. Contele Apponyi s'a anunțat la cuvânt, care i s'a acordat imediat după vorbirea raportului, care a recomandat dietei legea spre primire. Contele Apponyi a protestat în numele opoziției maghiare în contra proiectului de lege din desbatere și în contra felului cum să face din el lege, apoi opoziția maghiară a părăsit de nou sala de ședințe a dietei. Dintre deputații naționaliști români va vorbi la legea electorală dl Dr. Teodor Mihali.

Teatru.

Astăzi, Mercuri, se dă în beneficiul artistului Kurt Wonger comedia „*Hussaren-Fieber*”, iar mâine, Joi, ca ultima reprezentare „*Maria Magdalena*”, tragedie de Hebbel.

Dela „Asociațiune”.

Concurs.

Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” publică din nou concurs, cu termenul de 1 Iunie n. a. c. pentru o lucrare contra emigrării poporului nostru în America, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Lucrarea va avea să fie scrisă în stil popular, arătându-se în ea toate primejdiiile la cari sunt expuși emigranții, și pagubele materiale și morale ale celor rămași acasă.

2. Să se arete mai departe, cum cei siliți de împrejurări a emigra, s'ar putea feri de primejdiiile, ce-i amenință, și și-ar păstra sănătatea trupească și sufletească, folosindu-se în același timp munca lor în modul lor cel mai avantajos și păstrându-și legăturile cu cei de acasă.

3. Să se arete căile și mijloacele de a-și îmbunătăți oamenii noștri starea lor materială și a-și desvolta puterea morală aici, fără de a mai emigra.

Cea mai bună lucrare, cuprinzând material pentru 4 coale de tipar (formatul Bibliotecii populare a „Asociațiunii”), va fi premiată cu premiul de Cor. 100. — pus la dispoziție din partea dlui Ioan Pop, preot greco-cat. român în Aurora III. (Stătele Unite) și se va publica în această bibliotecă.

Autorii să-și dea numele într'un plic închis, provăzută cu motto, trimțând, în chipul acesta, lucrări le lor anonim.

Fiind lucrarea aceasta de o deosebită importanță pentru viitorul poporului nostru, rugăm cu toată insistența pe domni preoți reînțorși din America, și pe cei ce trăiesc acum acolo, să-și dea sarcina de a da în mână țărânelui nostru o lucrare în adevăr bună și folositoare.

Sibiu, în 28 Februarie 1913.

Prezidentul „Asociațiunii”:

Andrei Bărbănuș.

Nr. 47/1913.

(36) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei Tăuțiu (cl. III) se scrie concurs cu termen de 30 zile dela această primă publicare.

Venitele cu întregirea prescrișă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în termenul susindicat, îndatorându-se concurenții a se prezenta, — cu observarea dispozițiilor regulamentare — în o Duminică sau sâmbătoare la biserică, spre a cânta și predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 26 Ianuarie 1913.

Oficiul protopresbiterial român-ortodox al tractului Albei-Iuliei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională română gr.-or. din comuna Cetateadebaltă să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 1000 cor., și anume:

1. 500 cor. dela popor.
2. 500 cor. ajutor dela Preavenerabilul Consistor arhidiecezan.
3. 1 Stângin de lemne de foc.
4. Cuartir în edificiul școlii și pentru grădina 10 cor.

Să recere ca alesul învățător să fie bun cântăreț și să conducă corul cu elevii în biserică fără altă remunerație.

Cuincuenalele să vor computa rumai după 5 ani de serviciu la această școală.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat — subsemnatului oficiu protopresbiterial u. p. Kükülvár și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Cetateadebaltă, 2 Februarie 1913.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. al tractului Târnava.

(42) 3—3

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din Luncoiu de jos, tractul Zarand, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor., din care 500 cor. dela popor, 200 dela Prea Veneratul Consistor votat sub Nr. 6688 Școl. 1912, 300 cor. din cassa bisericeii solviți în rate lunare
2. Cuartir în edificiul școlii și folosirea 1/4 jugăr grădina dela școală.
3. Lemne de încălzit 2 stângini.

Cuincuenalele nu se compută numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală.

Învățătorul ales, va fi îndatorat a instrui elevii de repetiție, precum și a instrui toți elevii în religie, în cântări e bisericești și a i conduce la biserică în Dumineci și sărbători.

Concurenții se vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Luncoiu de jos, la 15 Ianuarie 1913.

Oficiul parohial rom gr. or.

Ioan Fugăță
preot rom gr.-or. preș. com.

Nr. 42/1912.

(38) 3—3

Vidi:

Vasile Damian
protopresbiter.

Nr. 158/1913

(56) 3—3

Concurs repetiț.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a Burjuc, tractul Iliei, se publică a doua oră concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotațiunei preoțești. Cererile instruite conform legilor în vigoare sunt a se înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial, în termenul deschis, iar reflectanții cu observarea dispozițiilor regulamentare, vor

avea a se prezenta la biserică în comună, spre a cânta, cuvânta eventual a celebra sf. liturgie Ilia, la 10/23 Februarie 1913.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Z. Murășan
protopresbiter.

Nr. 94/1913.

(54) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. II. Mermezeu-Văleni în tractul Geoagiului, prin aceasta se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima aparție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile instruite conform normelor în vigoare să se înainteze la subsemnatul oficiu protopopesc în termenul deschis, iar reflectanții să se prezinte în comună pentru a celebra, resp. cânta și predica.

În lipsa de candidați cu pregătire pentru parohii de clasa II, se vor admite și concurenți cu calificățiune pentru parohii de clasa III. Geoagiu-Algyogy, 8/21 Februarie 1913.

Oficiul protopresbiterial al Geoagiului, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici
protopop.

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,

pictor bisericesc.

(46) 55—

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra lănturilor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumetei și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic intrate necondiționat se confirmă, a 80 de bani bucata se află în farmacia, drogherii și parfumeriei etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame, în taburi a 70 fl. se află pretutindeni. (48, 3-40)

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană

I. Enescu:

Cooperativele satești

Felul și însemnătatea lor.

Prețul Cor. 1.50, porto 5 fl.

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare

Octoihul-mare

cu litere cirile.

Prețul cor. 25.—.

Resturi cu tiparul aplicat,

late, în colori veritabile, solide de spălat, — cari dacă s'ar cumpăra în bucăți întregi (cu toptanul) ar costa dublu, — se vând cu 36 fl. per metru.

Mostre se trimit gratuit.

Ce nu ar conveni să schimbe oricând
în loc Dornbirn.

Gebr. REICHART, fabricanți,
Dornbirn, Vorarlberg.

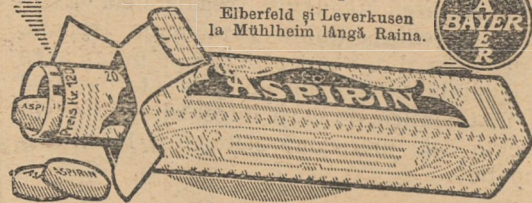
(49) 2—3

Aspirin-Tabletten

(cunoscutul mijloc alinător de dureri).
Ca să fii sigur și să primești aspirin veritabil, trebuie să o ceri în formă de Tablete de Aspirin. Aceste se pot cumpăra în pachetare originală a 20 tablete a 0,5 gr. cu K 1-20 tubul. Fiecare tabletă poartă timbru Aspirin.

Fabrica de colori (mai înainte)

Fried. Bayer & Comp.

Elberfeld și Leverkusen
la Mülheim lângă Raina.

(1)

(413) 4—6

NICOLAE POPPA

croitor

Sibiu (Nagyszeben) strada Poplăcii Nr. 11.

Am onoare a aduce la cunoștință On. Public din Sibiu și jur, cumcă am preluat lucrătoreea răposatului Ioan Dușe, croitor. Prin praxa mea specială voi servi tot așa ca și răposatul cu croiul cel mai nou cu care stau la dispoziția On. public în tot timpul.

Rog a sprigini industria română.

Cu stimă: **Nicolae Poppa**
croitor.

(52) 1—3

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Călindarul arhidiecezan

pe anul 1913

cu Șematismul autentic al bisericeii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fl, plus porto poștal 20 fl.

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stigl** etc.) cu prețuri de 600 — 2000 cor. **Armoniiuri de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distinsă stimă: **T. Popovici,**
profesor de muzică.

(411) 28—

Sibiu, strada Cisnădiei Nrul 7.
(Vis-à-vis de hotelul Împăratul roman.)

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

